

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

Tot passa a la vegada

PERFIL

AMB NOMÉS TRES NOVEL·LES PUBLICADES, JESMYN WARD HA GUANYAT EL NATIONAL BOOK AWARD DUES VEGADES. L'ÚLTIMA HA ESTAT AMB 'CANTEU, ESPERITS, CANTEU' (2017), ARA DISPONIBLE EN CATALÀ

MARINA ESPASA

El Pa, la Ma, la Leonide, el Richie, la Misty, el Jojo, la Kyla, el Given: alguns d'aquests personatges són vius i d'altres són morts, però això no impedeix que parlin entre ells, que s'asseguin els uns al costat dels altres o que, de sobte, un d'ells es converteixi en un ocell d'escates negres. Per a la gent del Mississipí el realisme no és una prioritat. Com tampoc no ho és per a Jesmyn Ward, nascuda i encara resident al poble de DeLisle, una comunitat els habitants de la qual "han inspirat" les seves narracions i li donen "un sentit de pertinença". La novel·la que ha escrit també dona un sentit de pertinença a una tradició literària que va néixer a les vores d'un dels rius més cabalosos del món. Una tradició que va alimentar pomes com les de Carson McCullers o Flannery O'Connor i, més tard, Wi-

lliam Faulkner i Truman Capote. Escriptors com aquests van ser els que es van atrevir a posar noms i a recollir les paraules d'un món poblat de fantasmes i éssers marginals i grotescos i els que van aprofitar les històries de la tradició oral africana que, amb l'esclavisme, corrien de boca en boca per les planes de Geòrgia, Tennessee o Virgínia del Sud. Com el blues va empeltar-se de la música anglosaxona i va donar lloc a una revolució musical, la tradició oral negra va donar un aire nou i una música que fins aleshores no animava la narrativa anglosaxona que, als anys 30 i 40, encara copiava models europeus, i va convertir un estat pobre i endarrerit en l'epicentre d'una nova manera de fer literatura que acabaria sent molt influent.

El que fa Jesmyn Ward és recollir aquesta tradició i aplicar-la sense manies a una *road movie* d'avui, on els personatges teclegen al telèfon mòbil mentre xerren amb fantasmes que són familiars seus morts que els diuen que no hi ha una sola línia de temps sinó que són diverses, i que totes conflueixen en un moment o altre, que "tot passa a la vegada". Pura teoria quàntica passada per una geografia física i lingüística exuberant: només podem felicitar la feina de la traductora, Josefina Caball, que deu haver estat ingent. La contribució formal a la idea de simultaneïtat de les coses, i una visió prismàtica, la donen els canvis continus de punt de vista que se succeeixen amb cada salt de capítol: les veus i els ulls que expliquen i miren les coses són múltiples. És un llibre escrit amb un sentit del ritme i una orella privilegiats, on els murmuris dels personatges ens entren al cap i ens embriaguen.

CANTEU, ESPERITS, CANTEU
JESMYN WARD
PERISCOPI / SEXTO PISO
TRADUCCIÓ DE JOSEFINA CABALL
312 PÀG. / 19,90 €

El control que té l'autora sobre la intensitat de les escenes és magistral: sentireu que aneu amb els protagonistes dins del cotxe, carregats de drogues, quan la policia els atura.

Lloar la nostra espiritualitat

Canteu, esperits, canteu fa fàcils coses molt difícils: oscil·la de manera orgànica entre el realisme i la fantasia, entre el passat i el futur, perquè parla del racisme i de les desigualtats socioeconòmiques de la Nord-amèrica d'avui amb una estructura que beu de la tradició clàssica de l'epopeia i, a més, lloa el que hi ha d'espiritual en les persones –el do per captar que hi ha altres mons a més d'aquest– mentre explica una història brutíssima. Barreja el més elevat i el més abjecte, i demostra que és en el fangar de la baixesa on es reflecteixen millor les virtuts de l'esperit. Una família desestructurada on ningú no fa el que ha de fer és el canal a través del qual es transmet el do de veure el futur, de conèixer les plantes medicinals o de parlar amb els morts que no poden marxar al seu món. Una presó inhumana que ensenya els presoners negres a comportar-se com porcs sense escrúpols per ser com els carcellers blancs és l'entorn on creixerà un noi que comprendreà què és la compassió gràcies a un company. La mort d'una àvia serveix per explicar el pas del món dels vius al món dels morts, l'enigma que ha fet de motor de totes les creences de les societats humanes que hi ha hagut en aquest món. Escoltar com canten els esperits que no ens han acabat de deixar mai és una manera d'explicar-nos els misteris que no sabem resoldre: aquest llibre ens ensenya com escoltar-los. ♦♦

ÉS UNA NOVEL·LA ESCRITA AMB UN SENTIT DEL RITME I UNA ORELLA PRIVILEGIATS, ON ELS MURMURIS DELS PERSONATGES ENS ENTREN AL CAP I ENS EMBRIAGUEN

WIKIPEDIA

L'ull de la raó

JORDI LLAVINA

Fa encara no un decenni que Josep Vallverdú, Premi d'Honor de les Lletres Catalanes l'any 2000, s'estrenava com a poeta (tot i que ja hi havia hagut un llibre inaugural, una mena de bolet solitari, *Poemes del gos*, de 1977, avui impossible de trobar). Podria semblar una vocació lírica tardana. El més probable és que la trigança afectiva, només, la publicació de versos, atès que moltes obres seves en prosa –penso, per exemple, en aquell recordable *Proses de Ponent* (1970)– estan impregnades de poesia. D'una poesia basada en l'observació i l'experiència, que només en part respon al sentit del títol del llibre que pre-

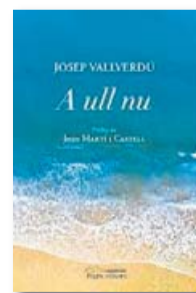
sento. Sigui com vulgui, amb 95 anys Vallverdú és un poeta destacat, algunes de les contribucions recents del qual (*Argila*, 2014; *Ronda de boires*, 2016; i l'obra d'ara) han de figurar, per dret propi, en la memòria de la nostra poesia contemporània.

Com destaca Joan Martí Castell en el seu pròleg esplèndid, tan ben escrit (llastima que hi faci servir la paraula *poemari*, del tot innecessària), la bella expressió *a ull nu* apareix en una de les nou poesies que l'autor dedica a Sitges. *A ull nu* vol dir *a primera vista*, però aquestes peces, tan ben construïdes, són molt més que això.

R. MARIGOT

Com la poesia de Maragall (quin subtil homenatge que li ret, l'autor de Lleida, en la peça *És bell*) és més, per descomptat, que "paraula viva". L'estre –que se'n deia abans– de Josep Vallverdú està molt constret per la *raó compositiva*: la seva poesia és d'una claredat admirable. I és una claredat molt ben avinguda amb la fondària. Tant és, l'estímul que hi ha a l'arrel de cada composició: si una clau trobada a la vora d'un riu, si el desig d'un home de ser arbre, si el record ignominiós del dictador Franco, si un quadre penjat en un menjador. En poesia es pot

A ULL NU
JOSEP VALLVERDÚ
PAGÈS EDITORS
112 PÀG. / 13 €

parlar de tot, que deia J.V. Foix: i Vallverdú es fa seva la màxima, i la converteix en lliçó. Bellesa i veritat, com diu un dels títols presents: saviesa per encloure en el text una observació moral o fins intel·lectual en forma artística. Potser sí que és nu, aquest ull que mira. Però està molt avesat no sols a mirar, sinó també, i sobretot, a entendre, a aprofundir la mirada.

¿Quina mena d'home trobem, però, darrere aquests versos? L'evocació del pare, les paraules adreçades al fill o a la dona: es tracta d'una escriptura eminentment moral. La d'un individu que es vol lliure i que no creu en el més enllà: "Les veus dels qui m'estimaren / s'apaguen a poc a poc, / mentre m'acosto a la fràgil / porta que no porta enlloc". ♦♦